

آموزش مهارت

پرتامه نویسی زبان

Visual Basic

کل مدت زمان دوره کارآموزی: ۱۶۵ ساعت
زمان آموزش نظری: ۶۰ ساعت
زمان آموزش عملی: ۱۰۵ ساعت

(کد استاندارد: ۵ : ۸۴/۸۰-۰)

پدیدآورندگان :

مهندس علیرضا جباریه

مهندس کامبیز جمعدار

(اعضای کمیسیون کاردانش و فنی و حرفه‌ای آموزش و پرورش)

جباریه، علیرضا، ۱۳۴۷-
آموزش مهارت برنامه‌نویس زبان Visual Basic [ویژوال بیسیک] / پدیدآورندگان
علیرضا جباریه، کامبیز جمعدار. -- تهران : کتابخانه فرهنگ، ۱۳۸۴.
۳۶۰ص: جدول. -- (کتابخانه فرهنگ، ۱۱۹)
ISBN : 964-8789-05-3 : ۲۵۰۰۰ ریال

(کد استاندارد: ۸۴/۸۰۰-۰۰)
فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه : ص. ۳۶۰

۱. ویژوال بیسیک (زبان برنامه‌نویسی کامپیوتر). ۲. ویژوال بیسیک مایکروسافت تحت
ویندوز الف. جمعدار، کامبیز، ۱۳۵۰- ب. عنوان.
۱۶۳ ج ۹ و ۷۶/۷۳ QA
کتابخانه ملی ایران
۰۰۵/۱۳۳۹
۸۴-۱۹۰۶۶ م

کتابخانه فرهنگ:

عنوان	: آموزش مهارت برنامه‌نویس زبان Visual Basic (ویژوال بیسیک)
مؤلفین	: علیرضا جباریه - کامبیز جمعدار
ناشر	: کتابخانه فرهنگ
تیراژ	: ۵۰۰۰
چاپ اول	: ۱۳۸۴
لینوگرافی	: طاووس رایانه
چاپ	: سوره
صحافی	: سوره
قیمت	: ۲۵۰۰۰ ریال همراه با CD

شابک : ۳-۰۵-۹۶۴-۸۷۸۹-۰۵-۳
ISBN : 964-8789-05-3

دفتر مرکزی : تهران، خیابان انقلاب، بین فروردین و اردیبهشت، ساختمان ۱۴۷۴، طبقه چهارم،
کتابخانه فرهنگ، تلفن ۶۶۴۹۸۹۲۹، فکس ۶۶۴۱۲۱۷۱
مرکز پخش : تهران، خیابان انقلاب، بین فروردین و اردیبهشت، ساختمان ۱۴۷۴، طبقه اول،
کتابخانه فرهنگ، تلفن ۶۶۴۹۸۹۲۹، فکس ۶۶۴۱۲۱۷۱
فروشگاه مرکزی : تهران، خیابان انقلاب، بین فروردین و فخر رازی (روبروی دانشگاه) پاساژ
فروزنده، کتابفروشی معراج، تلفن ۶۶۴۹۴۹۶۶

(هرگونه کپی و نسخه‌برداری از مطالب این کتاب ممنوع می‌باشد.)

به نام آن که آموختن، آموخت

مقدمه پدیدآورندگان

کتابی که پیش رو دارید، براساس آخرین استاندارد مهارت و آموزش برنامه‌نویس Visual Basic تالیف شده است.

در نگارش کتاب، سعی بر سادگی کلام و خودآموز بودن مطالب بوده است. حال در این مهم چقدر موفق بوده‌ایم، قضاوت بر عهده شماست.

این کتاب مشتمل بر ۱۱ واحد کار است که مطابق استاندارد تنظیم شده است. به دلیل تکراری بودن مطالب این استاندارد با استاندارد رایانه‌کار درجه ۱ و با عنایت به نظر اعضای محترم کمیسیون، مطالب تکراری از کتاب حذف و به صورت یادآوری در واحدکار ۱ این کتاب با ذکر مثال‌ها و تمرین‌هایی ارائه شده است.

CD همراه کتاب شامل پروژه‌هایی است که در کتاب به صورت مثال یا تمرین ارائه شده‌اند و مثال‌های اضافی است که مربوط به مطالب کتاب است. پروژه‌ی پایانی کتاب نیز در این CD به عنوان نمونه ارائه شده است. البته هنرآموزان محترم می‌توانند پروژه‌های دیگری را نیز به هنجریان ارائه کنند.

بنا به پیشنهاد اعضای محترم کمیسیون، واحد کار ۸ و ۱۰ که درباره‌ی تولید بسته‌های نرم‌افزاری و API ویندوز است نیز به کتاب اضافه شده است که چون در استاندارد نیست به صورت مطالعه آزاد پیشنهاد شده است. به همین دلیل آزمونی برای این واحدکارها نیز ارائه نداده‌ایم. ولی توصیه ما به هنرآموزان عزیز، تدریس این واحدکار است. بنابراین، در کتاب یک جلسه (۱۱ ساعت) برای هر کدام در نظر گرفته‌ایم. زیرا هنجریان برای شرکت در آزمون کاردانی به این مطالب نیاز خواهند داشت.

در پایان شایسته است از اعضای محترم کمیسیون تخصصی کاردانش دفتر تالیف و برنامه‌ریزی و کلیه عزیزانی که ما را در ارائه این اثر یاری نموده‌اند، سپاسگزاری نماییم. بر ما منت نهاده و پیشنهادات، انتقادات و نظرات خود را به نشانی ناشر یا نشانی پست الکترونیکی زیر ارسال نمایید.

a_jabarie@yahoo.com

علیرضا جباریه

k_jamdar@yahoo.com

کامبیز جمعدار

آبان ماه ۱۳۸۴

فهرست مطالب

۷	پیش‌آزمون
۹	واحد کار ۱
۹	یادآوری
۱۰	کنترل‌ها
۱۲	مثال ۱
۱۵	مثال ۲
۱۶	مثال ۳
۲۰	مثال ۴: نمایش تقویم و ساعت
۲۱	مثال ۵: محاسبه‌ی اختلاف زمان
۲۳	مثال ۶: محاسبه‌ی جمع‌های متوالی
۲۶	مثال ۷: بررسی گذرواژه
۲۷	مثال ۸
۲۹	مثال ۹: صفحه ورودی اطلاعات مشتری
۳۴	مثال ۱۰: مقایسه رشته‌ها
۳۶	مثال ۱۱: معکوس کردن یک رشته
۳۶	مثال ۱۲: دریافت داده‌ها از ورودی و عملیات شرطی
۵۰	مثال ۱۳: محاسبه قیمت اقلام خریداری شده
۵۳	واحد کار ۲
۵۳	توابع رشته‌ای، تاریخ و ساعت
۵۴	توابع تشخیص نوع داده
۵۷	توابع تبدیل نوع
۵۸	تبدیل رشته‌ها
۸۵	آشنایی با Serial Time
۵۹	آشنایی با کنترل Timer
۶۱	کاربرد توابع Time، Date و Now
۶۴	کاربرد تابع Format()
۶۶	محاسبه‌ی اختلاف تاریخ‌ها
۶۹	کاربرد متغیرهای ایستا به همراه Timer
۷۰	کاربرد کنترل‌های Scroll Bar
۷۳	آزمون نظری
۷۴	آزمون عملی
۷۵	واحد کار ۳
۷۵	کار با آرایه‌ها
۷۶	آرایه چیست؟
۷۷	اعلان آرایه
۷۸	تغییر تعداد عناصر آرایه
۸۰	آرایه‌های چندبعدی
۸۶	ارسال آرایه‌ها به روال‌ها
۸۸	مرتب‌سازی عناصر آرایه‌ها
۹۱	جستجوی خطی
۹۳	جستجوی دودویی
۹۶	تابع Array

۹۷	آرایه کنترلی
۱۰۳	آزمون نظری
۱۰۸	آزمون عملی
۱۰۹	واحد کار ۴
۱۰۹	گرافیک در VB
۱۱۰	افزودن گرافیک به فرم
۱۱۱	تغییر تصویر در زمان اجرا
۱۱۲	ایجاد یک دکمه سفارشی
۱۱۵	ایجاد آیکن فرم
۱۱۷	بارگذاری فایل‌ها با File List Box
۱۱۹	ایجاد جلوه‌های گرافیکی ویژه
۱۲۰	مقایسه کنترل‌های کادر تصویر و تصویر
۱۲۳	کنترل‌های ترسیمی
۱۴۷	آزمون نظری
۱۵۰	آزمون عملی
۱۵۱	واحد کار ۵
۱۵۱	خطایابی و اشکال‌زدایی برنامه
۱۵۲	رفع اشکال متغیرهای اعلان نشده با Option Explicit
۱۵۴	بررسی قطعات کد با Breakpoint
۱۵۵	نمایش مقادیر متغیرها با Watches
۱۵۹	استفاده از ابزارهای اشکال‌زدایی پیشرفته
۱۶۲	طراحی برنامه‌های کاربردی برای اشکال‌زدایی
۱۶۳	ایجاد یک مدیر خطا
۱۶۷	آزمون نظری
۱۷۰	آزمون عملی
۱۷۱	واحد کار ۶
۱۷۱	برنامه‌نویسی شیء‌گرا
۱۷۲	آشنایی با انواع تعریف شده به وسیله‌ی کاربر
۱۷۴	ایجاد شیء‌ها از کلاس‌ها
۱۸۱	ایجاد ActiveX DLL
۱۸۷	ایجاد کنترل‌های ActiveX
۱۹۱	آشنایی با شیء UserControl
۱۹۲	اضافه کردن وظایف به یک کنترل ActiveX
۱۹۸	آزمون نظری
۲۰۰	آزمون عملی
۲۰۱	واحد کار ۷
۲۰۱	فایل‌ها
۲۰۲	آشنایی با مفهوم پایداری
۲۰۲	کار کردن با فایل‌ها برای ذخیره و بازیابی داده‌ها
۲۰۳	ذخیره‌ی داده‌ها با دستور Open
۲۰۶	بازیابی داده‌ها با دستورهای Input
۲۰۸	ذخیره و بازیابی تصویرها
۲۱۰	ذخیره و بازیابی داده‌ها با توابع رجیستری و ویژوال بیسیک

۲۱۲	کاربرد File System Objects
۲۲۴	آزمون نظری
۲۲۷	آزمون عملی
۲۲۹	واحد کار ۸
۲۲۹	تولید بسته‌های نرم‌افزاری
۲۳۰	کارکردن با اطلاعات نسخه
۲۳۲	کمپایل کردن پروژه
۲۳۴	کاربرد Package and Deployment Wizard
۲۴۱	آزمون نظری
۲۴۲	آزمون عملی
۲۴۳	واحد کار ۹
۲۴۳	مدیریت پایگاه داده
۲۴۴	کارکردن با کنترل Data
۲۵۰	ایجاد فرم‌های مقید به بانک اطلاعاتی با Data Form Wizard
۲۵۵	برنامه‌نویسی بانک اطلاعاتی با کنترل‌های ADO
۲۵۶	اضافه کردن و پیکربندی کنترل ADO Data
۲۶۰	کاربرد کنترل DataGrid
۲۶۵	کاربرد کنترل DataList
۲۶۶	کاربرد کنترل DataCombo
۲۶۷	کارکردن با Data Form Wizard
۲۶۸	ایجاد گزارش
۲۸۵	جملات SQL
۲۸۹	آزمون نظری
۲۹۰	آزمون عملی
۲۹۱	واحد کار ۱۰
۲۹۱	API ویندوز
۲۹۳	فایل‌های DLL
۲۹۴	دستور Declare
۲۹۴	ابزار API Viewer
۳۲۵	واحد کار ۱۱
۳۲۵	انجام پروژه پایانی
۳۲۶	پروژه وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان
۳۲۷	آزمون نهایی
۳۳۴	پاسخنامه آزمون‌های نظری
۳۳۸	ضمیمه الف
۳۴۸	ضمیمه ب
۳۵۲	منابع